

**TARPTAUTINĖ MOKSLINĖ KONFERENCIJA
TOTORIAI LIETUVOS ISTORIJOJE
IR KULTŪROJE XIV–XXI A.:
NAUJAUSI TYRIMAI**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
TATARS IN THE HISTORY AND CULTURE OF
LITHUANIA FROM THE 14TH TO THE 21ST CENTURIES:
THE LATEST RESEARCHES**

**PROGRAMA
PROGRAMME**

2021 m. rugsėjo 9–11 d.

Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto V. Krėvės (118) aud.
(Universiteto g. 5)

9th–11th of September 2021

V. Krėvės' (118) room of the Faculty of Philology of Vilnius University
(Universiteto str. 5)

Organizatoriai / Organizers

Filologijos
fakultetas

Rėmėjai ir partneriai / Sponsors and Partners

Informacinis palaikymas / Media Partners

Katalikų radijo
Mažoji studija

RU.DELFI

www.totoriustorijosirkulturosmetai.flf.vu.lt

Konferencijos globėjas / Conference Guardian

Prof. dr. Rimvydas Petrauskas, Vilniaus universiteto Rektorius /
Rector Magnificus of Vilnius University

Mokslinis komitetas / Scientific Board

Prof. dr. Rimvydas Petrauskas (Vilniaus universitetas, Lietuva)

Prof. dr. Inesa Šeškauskienė (Vilniaus universitetas, Lietuva)

Prof. habil. dr. Tamara Bairašauskaitė (Lietuvos istorijos institutas, Lietuva)

Prof. habil. dr. Sergejus Temčinas (Lietuvių kalbos institutas, Lietuva)

Prof. habil. dr. Alla Kozhinowa (Baltarusijos valstybinis universitetas,
Baltarusija)

Prof. habil. dr. Dariusz Kołodziejczyk (Varšuvos universitetas, Lenkija)

Prof. habil. dr. Czesław Łapicz (Torunės Mikalojaus Koperniko universiteto
Kitabistinių tyrimų centras, Lenkija)

Prof. habil. dr. Agata S. Nalborczyk (Varšuvos universitetas, Lenkija)

Prof. habil. dr. Andrzej Zakrzewski (Varšuvos universitetas, Lenkija)

Prof. dr. Egdūnas Račius (Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva)

Prof. dr. Mehmet Aça (Marmara universitetas, Turkija)

Prof. habil. dr. Diliara Usmanova (Kazanės (Pavolgio) federalinio universiteto
Istorijos institutas, Rusija)

Dr. Marat Gibatdinov (Tatarstano Respublikos mokslų akademijos Mardžani
istorijos institutas, Rusija)

Doc. dr. Hüseyin Durgut (Çanakkale Onsekiz Mart universitetas, Turkija)

Doc. dr. Mykhaylo Yakubovych (Albert-Ludwigs Universität Freiburg,
Vokietija)

Dr. Vladislav Hrybovskyi (Ukrainos nacionalinė mokslų akademija, Ukraina)

Organizacinis komitetas / Organizing Committee

Prof. habil. dr. Joanna Kulwicka-Kamińska (Torunės Mikalojaus Koperniko
universitetas, Kitabistinių tyrimų centras)

Doc. dr. Galina Miškinienė (Vilniaus universitetas, Filologijos fakultetas)

Doc. dr. Grigorijus Potašenko (Vilniaus universitetas, Istorijos fakultetas,
Kultūrinių bendrijų studijų centras)

2021 m. rugsėjo 9 d., KETVIRTADIENIS / THURSDAY, the 9th of September, 2021

8:30–9:00 Dalyvių registracija / Registration of participants

9:00 Atidarymas / Opening
Sveikinimo žodis / Welcoming

Vilniaus universiteto rektorius / the Rector of Vilnius University
Rimvydas PETRAUSKAS

Lietuvos Respublikos Kultūros ministras /
Minister of Culture of the Republic of Lithuania
Simonas KAIRYS

Turkijos Respublikos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius
Lietuvoje / Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador
of the Republic of Turkey to the Republic of Lithuania
Gökhan TURAN

Lenkijos Respublikos Nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė
Lietuvoje / Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of the
Republic of Poland to the Republic of Lithuania
Urszula DOROSZEWSKA

Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dekanė / the Dean of the
Faculty of Philology of Vilnius University
Inesa ŠEŠKAUSKIENĖ

Torunės Mikalojaus Koperniko universiteto Kitabistinių tyrimų
centro profesorius / Professor of the Centre for Kitab Studies of
Nicolaus Copernicus University in Torun
Czesław ŁAPICZ

9.40–10.15 **Parodos „Lenkijos musulmonų – totorių tradicijos ir dabartis“ atidarymas.** Vilniaus universiteto bibliotekos Galerija / **The Opening of the Exhibition “Tradition and Contemporaneity of Tatars – the Polish Muslims”.** The Gallery of the Library of Vilnius University (Universiteto g. 3 / III aukštas) / (Universiteto str. 3 / IIIrd floor)

PLENARINIS POSĖDIS / PLENARY SESSION

Istorija, kultūra ir religija / History, Culture and Religion

Pirmininkai / Chairmen: Galina MIŠKINIENĖ, Grigorijus POTAŠENKO

10:15–10:45 **Tamara BAIRAŠAUSKAITĖ**
(Lietuvos istorijos institutas, Lietuva)
Sprawa autorstwa XVII-wiecznego paszkwilu „Alfurkan Tatarski”: nowe odkrycia
The Question of the Authorship of the 17th Century Pasquinade “Tatar Alfurkan”: New Discoveries

10:45–11:15 **Joanna KULWICKA-KAMIŃSKA, Czesław ŁAPICZ**
(Centrum Badań Kitabistycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska)
Z metodologii datowania rękopisów Tatarów Wielkiego Księstwa Litewskiego
From the Methodology of Dating the Manuscripts of the Tatars of the Grand Duchy of Lithuania

11:15–11:45 **Владислав ГРИБОВСЬКИЙ**
(Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, НАН України)
Татары на степном пограничье Великого княжества Литовского и Крымского ханства в первой половине XVI века
Tatars on the Steppe Borderland of the Grand Duchy of Lithuania and the Crimean Khanate in the First Half of the 16th Century

11:45–11:55 **DISKUSIJA / DISCUSSION**

11:55–12:15 **KAVOS PERTRAUKA / COFFEE BREAK**

PIRMOJI SEKCIJA / FIRST SECTION

Istorija, kultūra ir religija / History, Culture and Religion

Pirmininkė / Chairwoman: Tamara BAIRAŠAUSKAITĖ

12:15–12:35 **Борис ЧЕРКАС**

(Інститут історії України НАН України)

Вопрос великокняжеского статуса Витовта через его украинско-ордынский вектор деятельности

The Issue of the Grand-Ducal Status of Vitovt through His Ukrainian-Horde Vector of Activity

12:35–12:55 **Алена ЛЮБАЯ**

(Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы, Беларусь)

Верификация ревизии Яна Кердея 1631 г. по материалам земских судов второй половины XVI в. (на примере книг Гродненского и Слонимского земских судов)

Verification of the Jan Kierdej's Revision (1631) by the Land Courts Books from the Second Half of the 16th Century (Casus of the Grodno and Slonim Land Courts)

12:55–13:15 **Ярослав ПИЛИПЧУК**

(Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Україна)

Татары в Великом княжестве Литовском в XIV–XVI вв.

Tatars in the Grand Duchy of Lithuania in the 14th–16th Centuries

13:15–13:35 **Artur KONOPACKI**

(Uniwersytet w Białymstoku, Polska)

Muzułmanie w Warszawie w II połowie XIX wieku w świetle materiału metrykalnego

Muslims in Warsaw in the 19th Century in the Light of the Metrics

13:35–13:55 **Зорина КАНАПАЦКАЯ**
(Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка, Беларусь)
Национально-религиозное возрождение белорусских татар в конце XX – начале XXI вв.
National and Religious Revival of the Belarusian Tatars in the Late 20th – Early 21st Centuries

13:55–14:05 **DISKUSIJA / DISCUSSION**

14:05–15:00 **PIETŲ PERTRAUKA / LUNCH BREAK**

PIRMOJI SEKCIJA (tęsinys) / FIRST SECTION (continuation)
Istorija, kultūra ir religija / History, Culture and Religion
Pirmininkas / Chairman: Egdūnas RAČIUS

15:00–15:20 **Mykhaylo YAKUBOVYCH**
(Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Deutschland)
Translating the Qur'an among Polish-Lithuanian Tatars: Historical Tradition or Contemporary Opportunity?

15:20–15:40 **Katarzyna K. STARCZEWSKA**
(El Centro de Ciencias Humanas y Sociales (CCHS) del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, España)
Qur'ans of the Spanish Moriscos' and the Tatars of the Grand Duchy of Lithuania: Drawing Comparisons and Tracing Patterns

15:40–16:00 **Maria WOŹNIAK**
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska)
Przekłady Koranu na język polski od XVI do XXI wieku. Najnowsze ustalenia
Translations of the Qur'an into Polish from the 16th to the 21st Century. Latest Findings

-
- 16:00–16:20** **Egdūnas RAČIUS**
(Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva)
Awareness and Image of Tatars among Expatriate and Convert Muslims in Lithuania
- 16:20–16:40** **Katarzyna WASIAK**
(Uniwersytet Łódzki, Polska)
Polish Tatars – Identity in Facing Contemporary Challenges
- 16:40–17:00** **Mehmet Celal VARIŞOĞLU, Behice VARIŞOĞLU**
(Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye)
Kültürel Diplomasi Çerçevesinde Türkiye'nin Litvanya'ya ve Litvanya Tatarlarına Dönük Perspektifi
Turkey's Perspective Towards Lithuanian Tatars in the Framework of Cultural Diplomacy
- 17:00–17:20** **Andrzej STOPCZYŃSKI**
(Uniwersytet Łódzki, Polska)
Turkey in the Political Thought of Musa Bigiev
- 17:20–18:00** **DISKUSIJA / DISCUSSION**
- 18:00** **KONCERTINĖ PROGRAMA / CONCERT PROGRAMME**

**2021 m. rugsėjo 10 d., PENKTADIENIS /
FRIDAY, the 10th of September, 2021**

ANTROJI SEKCIJA / SECOND SECTION

Kultūra ir tradicija / Culture and Tradition

Pirmininkė / Chairwoman: Diliara USMANOVA

9:00–9:20

Mehmet AÇA

(Marmara Üniversitesi, Türkiye)

**Dilini Kaybetmiş Bir Toplumun Kimlik Mücadelesinde
Ritüellerle Törenlerin Rolü: Litvanya Tatarları Örneği**

*The Role of Rituals and Ceremonies in the Identity Struggle of a
Society that Has Lost Its Language: the Example of Lithuanian
Tatars*

9:20–9:40

Selim CHAZBIJEWICZ

(Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska)

**Religijność Kazachów i polsko-litewskich Tatarów.
Porównanie tradycji obrzędowości**

*Religiousness of Kazakhs and Polish-Lithuanian Tatars.
Comparison of the Tradition of Rituals*

9:40–10:00

Marek DZIEKAN

(Uniwersytet Łódzki, Polska)

Magia miłosna w chamaile Aleksandrowicza

Love Magic in the Khamail of Alexandrovich

10:00–10:20

Венета ЯНКОВА

(Eötvös Loránd Tudományegyetem, Hungary)

**Верования в хорошие и плохие дни у татар в Добрудже
и у польско-литовских татар**

*Beliefs in Good and Bad Days among the Tatars in Dobrudja and
among the Polish-Lithuanian Tatars*

10:20–10:40 Galina MIŠKINIENĖ
(Lietuvių kalbos institutas, Lietuva)
Likimo spėjimas (fal) iš Chalilio Juzefovičiaus tefsiro (XIX a.)
Fal – Fortune Telling from Chalil Juzefovich's Tefsir (19th Century)

10:40–10:50 DISKUSIJA / DISCUSSION

10:50–11:10 KAVOS PERTRAUKA / COFFEE BREAK

TREČIOJI SEKCIJA / THIRD SECTION

Personalijos / **Personalities**

Pirmininkė / **Chairwoman: Joanna KULWICKA-KAMIŃSKA**

11:10–11:30 Sergejus TEMČINAS
(Lietuvių kalbos institutas, Lietuva)
**«Alfurkan tatarski» (Wilno, 1616/1617) Петра Чижевского:
текст и его авторство**
*“Alfurkan tatarski” by Piotr Czyżewski (Wilno, 1616/1617): the Text
and its Authorship*

11:30–11:50 Мухиддин ХАЙРУДДИНОВ
(Крымский республиканский институт постдипломного
педагогического образования, Крым)
**Исмаил Гаспринский – выдающийся крымскотатарский
педагог и просветитель**
*Ismail Gasprinsky – an Outstanding Crimean Tatar Teacher and
Educator*

11:50–12:10 Диляра УСМАНОВА
(Казанский (Приволжский) федеральный
университет, Республика Татарстан)
Муфтий Якуб Шинкевич: научная биография
*Scientific Biography of Mufti Jakub Shinkewich
(Jakob Szynekiewicz)*

12:10–12:30 **Дина МУСТАФИНА**
(Казанский (Приволжский) федеральный университет, Республика Татарстан)
Первый исследователь исторического языка польско-литовских татар Э.Р. Тенишев: штрихи к биографии
The First Researcher of the Historical Language of the Polish-Lithuanian Tatars E.R. Tenishev: Strokes to a Biography

12:30–12:50 **Libertas KLIMKA**
(Lietuva)
Astronomas ir geodezininkas Antonas Šahinas (1799–1842)
Astronomer and Surveyor Anton Shahin (1799–1842)

12:50–13:00 **DISKUSIJA / DISCUSSION**

13:00–14:00 **PIETŲ PERTRAUKA / LUNCH BREAK**

KETVIRTOJI SEKCIJA / FOURTH SECTION
Kalba ir literatūra / Language and Literature
Pirmininkas / Chairman: Czesław ŁAPICZ

14:00–14:20 **Hüseyin DURGUT**
(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye)
Litvanya Tatarlarına Ait El Yazmalarındaki Türkçe Metinlerde Söz İçi ve Söz Sonunda Ünlü Türemesi Üzerine
On the Vowel Epenthesis and Epithesis in Turkish Texts in the Manuscripts of Lithuanian Tatars

14:20–14:40 **Алла КОЖИНОВА**
(Белорусский государственный университет, Беларусь)
Восточнославянские элементы первого славянского перевода Корана XVI в.
East Slavic Elements of the First Slavic Translation of the Quran of the 16th Century

14:40–15:00 **Мария БУЛГАРОВА**
(Карачаево-Черкесский институт гуманитарных исследований, Российская Федерация)
Имена собственные как этнокультурный текст: ногайская топонимия как детерминанта этнической памяти
Names of Their Own as an Ethnocultural Text: Nogai Place Names as Determinants of Ethnic Memory

15:00–15:20 **Lina LEPARSKIENĖ**
(Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Lietuva)
Vokės upė: Lietuvos totorių istorinės atminties ir asmeninių patirčių erdvė
The Vokė River as Realm of Memory and Space of Personal Experiences of the Lithuanian Tatars

15:20–15:40 **Izabela KOŃCZAK**
(Uniwersytet Łódzki, Polska)
Проблема хиджаба в осмыслении Касима Амина и Мусы Бигиева
The Problem of the Hijab in the Mind of Qasim Amin and Musa Bigiev

15:40–15:50 **DISKUSIJA / DISCUSSION**

15:50–16:10 **KAVOS PERTRAUKA / COFFEE BREAK**

PENKTOJI SEKCIJA / FIFTH SECTION

Bendruomeninis gyvenimas ir amatai / Community Life and Crafts
Pirmininkai / Chairmen: Alla KOZHINOWA, Sergejus TEMČINAS

16:10–16:30 **Станислав ДУМИН**
(Историко-Родословное Общество в Москве, Российская Федерация)
Крымское общество литовских татар (1918–1919)
Crimean Society of Lithuanian Tatars (1918–1919)

- 16:30–16:50** **Марат ГИБАТДИНОВ**
(Институт истории имени Шигабутдина Марджани
Академии наук Республики Татарстан)
**Татарские общества в Вильнюсе и Варшаве в 1937 г. (по
материалам газеты «Милли байрак»)**
*Tatar Societies in Vilnius and Warsaw in 1937 (according to the
Materials of Newspaper “Milli Bayraq”)*
- 16:50–17:10** **Альфина СИБГАТУЛЛИНА**
(Институт востоковедения Российской академии наук,
Российская Федерация)
**Материалы о польско-литовских татарах в печати
северокавказской эмиграции 1920–1930-х гг.**
*Materials about the Polish-Lithuanian Tatars in the Press of the
North Caucasian Emigration of the 1920s–1930s*
- 17:10–17:30** **Сергей МИСКЕВИЧ**
(Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Беларусь)
Татары Великого княжества Литовского в Америке
Tatars of the Grand Duchy of Lithuania in America
- 17:30–17:50** **Jonas MARDOSA**
(Lietuva)
Kailių išdirbimas Raižiuose XX a.: amatas ir įvaizdis
Fur Processing in Raižiai in the 20th Century: Craft and Image
- 17:50–18:10** **Andrzej DROZD**
(Uniwersytet Warszawski, Polska)
**Akwarela Franciszka Smuglewicza z 1785 r. „Meczet
Tatarów i ich nabożeństwo”: pierwsze malarskie
przedstawienie meczetu i Tatarów polsko-litewskich**
*Watercolor by Franciszek Smuglewicz from 1785 “The Mosque of
the Tatars and Their Service”: the First Depiction of a Mosque and
of the Polish-Lithuanian Tatars*

18:10–18:30

Albina KHAYRULLINA-VALIEVA

(Международен Център за културни и научни дейности,
България)

**From Ancient Traditions to Modern Design: Interpretation
of Some Ornaments on Leathercraft Items**

18:30–18:50

Gulnara KHAYRULLINA

(Международен Център за културни и научни дейности,
България)

**Musical Instruments of the Turkic Peoples of the Volga
Region and Urals**

18:50–19:00

DISKUSIJOS / DISCUSSION

**2021 m. rugsėjo 11 d., ŠEŠTADIENIS /
SATURDAY, the 11th of September, 2021**

IŠVYKA / EXCURSION

